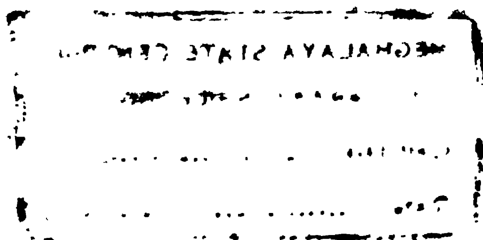
Na La Rympei

Da

U BAJUBON R. KHARLUKHI

KA SIEN SHON KABA AR

1972

KI SKER

KA PRAT PHANG

Namar ba la don shibun kiba la pyrshang ban thoh ia kiei-kiei kiba ia dei bad ka jingroi bad ka jingiaid sha-phrang jong ka thoh—Ka tar Khasi, manga ruh nga la sngewdei ban tyrwa ia kane ka kot, ha phi ki para Ri baieit eh jong nga bad kiba ia mih na ka juh ka thymmei, khnang ba phin ioh tip haduh katno nga ieit bad burom ia la ka Ri bad ka Jaidbynriew. Ban shu ia tuid lang, kum kiwei pat, ha ka lat-la jong ka jingiohthiah ba kynja mynsiem, ka long kaba mynsaw shibun eh ym tang ia ka Mynta, hynrei ia ka Lawei ruh jong ka jaidbynriew hi, bad ngam duh jingkyrmen ba lyngba kiba kum kine ki jingpyrshang, yn lah ban nang kyntiew ia ka shynrong khlieh jong ka thoh- ka tar u Khasi kham sha khlieh, kumta ba ka pyrthei hi kan ithuh ia ka dur bad longryngieng ba dap biang jong ngi.

Ka shalyntem jong ka Por shisha ka mareh sted bad ka jingiar jong ka pyntha kaba ngi dei ban iaid ha kaba pyndep ia la ka bhah jong ka jingim ka long kaba ym lah bad thew ia ka lyngter bad ka pyngkiang jong ka; hynrei ka mynsiem ba la kloi ban siang ia la ki tyrpeng ha ka juwar jong ka jingialeh ba shisna ka ai ia ka jin suk mynsiem ba kynjai bad dei hangne ruh ba ngi sngewthuh ia ka dor jong ka, kaba ym don wat ki mawlynnai ka Golgonda hi, kiba lah ban ia pyrshang bad ia nujor bad ka. Lehse ha ka jingim jong uwei pa kawei, dei ka jingpyrkhat kaba pyrsad bad pynrhem ban leh ia ki kam kiba khraw bad kiba don burom-haba ngi th'ah ne peit, la haba iaid ne shong ka wan ban pasiaw jai-jai ha ki tyndong shkor jong ngi kum ka paralok ba hajan eh.

Nalor kine baroh, dei ka jingpyrkhat ruh kaba long ka haw-haw ba khlem dur bad kaba ngim lah ban tha da la ki shympriah kti kaba iar tam ha ka pyrthei baroh kawei ; dei ha ki thapniang jong ka ruh ba la kit noh ia u Nongthoh sha ki khuin ka pyrkhat pyrdain.ba maian bad ba jylliew tam. Na ka pneh jong ka, haba-nga phai kumne shiphang ia

phai. ban peit ia ki phngit bad ki pui-pui ka Mynnor, ngam lah ban khlem da kylli ialade :— "Hangno bad shano sha ki la her noh ki sngi basuk ka Aiom Ksiar bad kiei kita ki Khanatang bad ki Puriskam ba la rwai sngewtynnad eh da ki Myllung na mynhyndal ?" Hynrei halor kine ki jingkylli baroh, ki jubab kim lah satia ban syrpai ia ka dohnud ba la tyrkhong khait ha ka ri shyiap jong ka jingiai ialeh bad ia beh. La kumta ruh, kum u Keirang uba rynsied halor ki mawlong-mawteh bad uba mareh lyngba ia ka riat- ka pashing ban mad ia ki um dait thah ka dymmiew, manga ruh ngan par ha ban da suwan khait ia ki thiep bad ki jur haduh ba ngan da lah ban shem ia ka skitpyrdi jong ki jingshisha baroh. Hynrei wat la nga ngam ia ki law bniap bad ki 'lawbah-'lawsan ruh, ka jingpyrkhat ka wan ban synran ha kti-hakjat ka da pashat ia ka jar jong ka jingsngew kham shaba jylliew. Ka jingpah jong ka khapsnem ha ka khmat Pyrem ka kren da kumwei pat ha ka dohnud briew bad ka kynting kham sha khlieh ia ka jingsngewthuh, kat haduh ba u Shelley hi u im bad khih ha kawei pat ka pyrthei. Bunsien ialade nga kylli, "Kaei sha kita kaba wan bud ia nga kat shaba nga leit ?" Kiwei ki ong, "Ka khun marwei ki blei" bad kiwei pat, "ka kyrtoh kylla na ka maw-ka dieng" hynrei hangno ka jingshisha bad kano kaba dei ! Te, nangta kein ka sah lyngngoh ka jingstad briew baroh.

Ka Daiñ Thlen pat balei ka iai im sah, wat lada ngi pyrshang ban klet ne lyndet noh ia ka sarew ba la pruid dak ha ka dohnud ki kur u Langthohlieh ? Ki Khanatang shisha ki iathuh ia ngi ba ka dei ka thymmei u khun ka miaw. Hynrei, nangno pat une u mrad ba runar tam u la wan ? Te, ha nga hi nga sngew ba ka tmier riat jong ka kam shym pher ia u Soh Adong bad u thlen um lah ban dei uei uei ruh, hynrei u khun-u ksiew u Lusiphar hi.

Hadien ba ngi la jympa khlem shongthait ha ki thwei baiong ka jingpyrkhat, ki don ki khen bad ki khyllipmat ha kiba ngi lah ban iohsngew shai kyndiang ia ki sur ba myllung tam ba la rwai da man ki rympei kiba ieng harud

ka wah Jordan katba uwei napdeng jong ki u dang bteng ia la ka jinglet sha shiliang jong ka. Kiba kum kita ki sur ki long kiba ki thymbrong kim ju kynmaw sngi ban king bad kynting halor ki 'sai-rupa ka Duitara bad ki ñiangkynjah hi kim lah ban ia pyrshang-naba, ki ngam kham jylliew bad ktah kham jur ia ka dohnud briew. Nangno pat u Khasi hyndai u la ioh, u kynshew bad u kyndiap ia ki ha la ki trep bad ki skum ? Nga hi ngam artatien ei-ei ruh ba dei u Synring uba la mad nynkong eh ia kane ka jingkthang mynsiem bad dei ma u ruh uba la sieh ia u mawjam ba nyngkong tam ha kane ka lynti jong ki ummat, naba dei na ka shnong jong ki nong ap hi ba u la ioh hikai ia kane. Hynrei kaba kham kthang ban ia kane ka long ha ba ia ka ryngieng jong ka Diengblei la pharia lyngkhot-lyngkhai na ksai da ki tnad jong ka hi.

Ki Khanatang bad ki Puriskam shisha ki long kiba ngim bit da lei-lei ruh ban kheiñ 'dew thala ia ki. Hynrei ha ki ba iaid kham jylliew ban kham sani, kine ki don ia ka dor ban siat pharshi da kumwei pat kham palat ban ia kaba ki iathuh kat kum ba ki paw na ki dak bad ki shin ba la thoh halor ki sla bym ju iap: bad dei da kumne ruh ba ngi dei ban pule ia ki da kaba pyrkhat bad duriap ia kata ka maia ba la tap noh da ka barandi jong ka jingmaian. Lymda kumta u Philip hi un ym da la ong ha u Khajanshi ka Syiem Ethiopia :—

Me sngewthuh ia kaei kaba me la pule ?

Ka Mynnor, ka Mynta bad ka Lawei ki ia long kawei ka doh bad kawei ka snam ba la bsa ia ki na uwei u thiedbah bad ngim lah da lei-lei ruh ban pyniakhlad ia ki kyrwoh kiba la pyniasoh lang ia ki. U briew baroh u lah ban ieng ialeh ia ki thma ba bun rukom ka jingim da kaba u phai dien pat ban ioh jinghikai na ka Mynnor da kaba bud ia ki dienjat ba la iuh da ki khadar bor halor u shyiap jong ka jingim bad u peit da kaba kyrmen shaduh ki tmier jong ka Lawei-Lathai.

Hynrei ban shu phai dien eh tang sha ka Mynnor nga sheptieng ioh ngi kylla paia mawmluh kum ka tnga u Lot bad ban shu im sngi ban pyrkhat eh tang ia ka Lawei ruh, nga sngewsyier ioh ngi shu pait lieng noh ha ka duriaw jong ka jingim. Te, to ngin ia kynmaw bad shim bynta lem na ki jingshem mynsiem jong u Longfellow .—

" Kaba im long tang ka Mynta,
Hangne te to trei to beng "

Haba la peit bad bad bishar bniah ia kiei-kiei baroh na man la ki dong, nga ngeit ba baroh kin ia mir ha kajuh ka jingmut, kata ba dei ha kane ka pateng bynriew ba ka don ka jingkoih jingmut kaba thymmai hapdeng u Paid-bynriew Khasi. Ym don shuh, wat tang uwei ruh na ngi uba hun ban shu sah kut bad ia ksaid ha ka her-her bah ka jing bym kyrmen; kawei pa kawei ka khmat ka la nang siang ban peit kham sha jngai bad kham sha khlieh kum-no ban nang pynroi ia la ka jaid-ka kynja bad dei tang ka mynsiem ba la kloi ban ia kyrsum ktieh lang bad kitei ki jinglong kaba lah ban thaw pyrthei.

Ym don hangno-hangno ruh ha ka pyrthei hi, ka jaidbynriew kaba kham phylla ban ia ngi ki Khasi. Ka jingwad ban shem ia ka tynrai ba shisha jong ngi ka la pynshaiong ia ka buit-ka stad ki riewkhraw pyrkhat bad ngim tip, lano ka por kan poi ha kaba ia kane ka jain kup jong ka dum dngiem yn sa lah ban khyllied wak. Ki synduk mawlynnai ka Pandora kim shym la lah satia ban niat noh phar ia u lyoh ba kah dum ia ka jingshai. Hynrei, ngi pat ngi ngeit bad peit sha u Lum Sohpet-bneng ba u long ka kper Eden jong ka jaidbynriew ha kaba U Blei Nongbuh-Nongthaw U la thaw briew, kyn-thei bad shynrang. Kham sngewphylla shuh-shuh ka long ba ki dur ba har rukom ka mariang ruh ki kren da kum-wei pat ha ki tyndong skhor bad ka pyrkhat-pyrdain jong ki Akhia hyndai-kiba dang sah matti haduh mynta mynne. Kane, imat ka mih na kawei ka jinglong—kata, ba ki Tiewdohmaw-Laiphew-na-ar-jingmut jong ngi ki

don ia ka dur bad ka rynieng Khasi paka bad ka jabieng pat ka jong u William Wordsworth, u riewstad uba la sngewthuh shai ba U Nongthaw U long Uba dap bad tap lut ha ki jaka bad ki por baroh. Shaphang ka mynsiem ruh ngi ngeit ba ka wan na, bad kan leit phai pat, sha ka Dwar U Blei bad dei kane ka jingsngewthuh kaba la thaw dur ia ka Tap-lubri bad ka Thep-mawbah.

Da kumne kein, suki-pa-suki ngin tih haduh ba ngin da lah ban sam lyngba ia ki sympi ba la buhrieh ia ki mawlynnai bad ki mawkordor, kumta ba :—

" Sa shisien pat kan mih ka Sngi—
Ka jingkyrmen shaphang ka Ri ".

KHUBLEI BAROH.

U Bajubon R. Kharlukhi,

(Nongthoh).

SHIKYNTIEN

Baroh shikatta ki la bun tang ki ktien shu ong bad ka pyrkhat khlem kam. Kaba kham sngewsih ka long ba ki la bun than tang ban sait pap ialade ne ban mynthi mutlop ne ban bynshet lut ia kiei kiei baroh ha kiwei. Haba ia kren ia ka kam ka jam ne ka sain pyrthei ne ha ka thoh ka tar, baroh ki said kyntip ne ban tynrong ha kiwei pat da bun ki jingkylli—"Balei phim leh noh kumtai kumthie?" "Balei kim leh noh kumta?" Ym ju kham iohsngew ban don kiba ong "Balei ngim leh noh kumne kumtai?" Kine baroh ki leit mih namar ba kham bun eh ki kwah ban kiar na la ki kamram bakhia bad ba donburom khnang ban kham pynlut por ialade ha kaba iabeh ia ki rongphong bad ki mangkarong pyrthei.

Hynrei mynta ka la sdang ka pyrkhat pynlong kam ia kiei kiei baroh kiba ka por ka la pun baroh shi-katta. Ka la don ka jingkyan kaba jur hapdeng ki samla ka Ri ban iabah wait lyngun hi noh ban pynpait ia ka dieng. Kane ka jingkyan ka la jur haduh katta katta khamtam eh ha ka jingpyrkhat ki samla ban bet ban ber, ban sara bad ban pynsan pynroi ia ka lyngkha baiar jong ka-thoh ka-tar Khasi. Kumta ki la sdang ban khih ban ksar kumno kin lah ban kyntiew ia la ka jaidbynriew ha ka jingtip Blei tip briew, ka burom ka Akor bad ka jingnang jingstad lyngba ka Thoh ka Tar.

Nga sngewphuhmat ban iohi ba U Bajubon Kharlukhi u la lah ban pynmih pyrthei ia kane ka Kot Poetry Khasi "Na la Rympei" khnang ban kyntu ia la ki para Ri kumno kin nang ban pynim pat ia kiei kiei kiba la iap, ban shem pat ia kiba la jah, ban pynbha pat ia kiba la jot, ban lape ia kiba la sumor bad ban ai pateng ha ki longdien. Nga ñiew ia une u Samla kum u "Soh-nyngkong" na ka lyngkha kaba nga la ju sumar baroh shikatta.

Haba nga pule ia ki Poetry ba thoh u Bajubon Kharlukhi nga shem ba ki long kum ka um kaba la wan tuid lang na ki artylli ki Umpohliew. " Ki Sngi Barim U Hynn ew Trep " jong I Babu Soso Tham (bam kwai ha iing U Blei). Na kata ka tyllong umpohliew, u Bajubon Kharlukhi u la batai ia ka jait bynriew Khasi naduh ka juk u Sohpet-bneng haduh ka juk u Diengiei bad haduh ka juk ka Lamet-Latang. U Nongthoh u la lah ban pynim ia "ka tip-Blei tip-briew" U Khun Khasi Khara. Kawei pat ka tyllong ka long "Ka jutang Bakhuid bad ba iai im" (Holy Bible). Ynda haba kine artylli ki wahduid ki ia kynduh lang ha ki poetry u Bajubon Kharlukhi, ngi shem ba ka tynrai jong ka jingngeit Khasi bad ka jingngeit Khristan ki long kumjuh bad ki thmu shajuh. Khlem artatien, lah ban kha ia ki Epic Poetry ne "Ka Ksan Thma" kumba ong I Fr. H. Elias na kine ki poetry ba jylliew une u myllung Samla.

Nga iohi ba ka Lawei ba phyrnai ka ap ia une u Samla. Hynrei ngin iehnoh ha ka por ba kan rai kut ia kiei kiei baroh. Nga kyntu jur ia ki Samla ka Ri ba kin nang iai bteng ter shi ter ban ia bah tyrpeng lem khnang ba ka Ri kan ym sah khynnah, bad kan ym sah khlem u "Lyngwiar Pyrkhat." Nga kyntu jur ruh ia ki Para-Ri baroh ba kin ia ai mynsiem bad ia kynpham bad ban ai jingkyrmen ia kum kine ki Samla ka Ri. Lada ka jaidbynriew ka wad shisha ia ka "Siar nylla" ha ki jabieng jong une u Samla kan lap ia ka "Siar phylla" ka ban iai long ka burom ka Ri. Ngan iai ap khmih lynti ba une u samla un nang iai sei ia ki ksiar barieh baroh na ki par ka dohnud bad ka jabieng jong u.

St. Anthony's College,
Shillong.
The 28th April, 1964.

R. S. Lyngdoh, M.A.
Head of the Dept. of Khasi
St. Anthony's College.

LYNNONG I.

KI SNGI BARIM HYNDAI

Bynta I.

Napdeng ka tnger ki lum Khasi,
Ngan ieng ban rwai shaphang ka Ri ;
Pateng-pakit kin tip kylleng,
Shaphang ka nam u Sohpet Bneng ;
Ynda kyrteng jong u kan lip—
Baroh ka khmat kan iaid khapbrip ;
Te baroh lang sha lum Diengiei,
U Mot Babel kin ieng ban tei ;
Nangta ruh de ki sdang ban Seng
U paidbynriew shi khrum ka bneng.
Ka ramlha jong ka dohnud briew
Dei iano pat ba kan kham sniew ?
Ynda sha ka u sdang ban phai,
Ka jaid baroh kan biah-pongrai.
La kumta ruh na khlieh Pisga,
Shiphang ia phai ngan peit ia ka,
Ki thie baroh ha kper syntiew
Ki dei ki paid u khun u briew.
Ka Shnong biah Sohpet ruh kam dei
Na shnong u ksuid na shnong u khrei
Hynrei baroh ki wan ban hiar
Na ki kyrdan ka jingkieng ksiar

Haba kumne nga shong ban rwai
Shaphang ki Sngi Barim Hyndai,
Baroh ka dei ka jingshisha
Mynba ka Ri ka dang khara :
Te balei keiñ suki ki dum
Ki khanatang u Hynñiew Skum ?
Katba shaphrang ruh thiaw ngi jam
Ki lyer pyngngad ngin ioh ban bam ;
Ynda shadien trai pat ngi phai,
Baroh ngi shem ki sah ha rngai :

Hato ka dei ka dingsuidtan
Lane ka ban u kohtympan ?
Ynda ha Sahit bneng bashai
Kin jah lut phar ki khlur phyrnai,
Ka dohnud briew kan synñia tiaw,
Ka kheiñ ka shat kan pang sahiaw ;
Ka kem ka lar kan kie berong
La khyndai wat ngi kylla stong.
La kumta ruh, to ai ngan her
Da ki thymbrong ym da ki sner.
Sha ki kliar lum Bah Bo—Bah Kong,
Ka 'Thei bhabriew hangta ka shong :
Saphred-saphrong ki sah syllai,
Ki dieng pam wait ha lyngkha krai,
Katba sha lum sha them ngi rwat,
Ki dienjat briew ki wan ban shat,
Kine treiñ-theiñ halor ka ktieh
Ki ngam wat lada kim jyrsieh.

Parum-pareh, pahuh-pahai
La kham pajih ruh ki tyndai
Ka akor briew kam pat pute
Ne akor sniew ka dang sule.
Halor ka nongrim jingshisha
Ka iaid ka nguh meikha-pakha.
Suki na lyeit u Sohpet Bneng
Ka par ka jaidbynriew kylleng
Haduh ba pyrthei salonsar ;
Khynriam, u Pnar, u Bhoi, u War
Ki paw ha ki rong tamasa
Shi riam ki jaiñkhor-jaiñsala.
Ka rympei dei kaba kyntang,
Ia ka horkit ym bit pynsang ;
Ioh pom pyrthat ioh dait u khla,
Ki kynjoh kha skaiñ da ka nia.
Ia ka dienglieng bad ka diengblei
Ha ka ym bit ruh ban pyndei

Namar ki puriskam ki ong,
" Hangne i'u khunbynriew la rong "
Ka tim kan tla, junom ka sah,
Lada ia ka ngi tam pynlah.
Ban sah ki khanatang hyndai
Shaphang ka Nam, ka Sngi, u Bnai—
Halor ki duitara ki king
Napoh ki trep basop jaing,
Kynting ting-ting, ryngkat ka rwai,
Ki her ki sur barah sha rngai.
Shisnieh pyrthei kat shaba phai,
Ka ktien u briew ka dang shong sbai.
U briew u mrad, u khla u thlen,
Kawei ka ktien ki dang ia kren.
Ha lum Diengiei ki teh jutang,
Kam don ka pap kam don ka sang,
Ban shla kynta ka bhah ka dei
Sha shnong ba shong ka pda kharei.

Ka kmie ka dei ka pansngiat ksiar,
Ka Longkpa pat ka bat iktiar.
Ka woh lyndet ia ki hordang
"Tim" ki ong baroh, "Wow ! la sang":
Ka shun ka pen i'u parabriew
Ka hap sha lhop ki nongkam sniew.
Ka Aiom ksiar—ka por synrai
Ka niat i'u lyoh ba kah jingshai,
Na khlieh ka Daiñthlen-Latara
Ki shong thad sñiuh ki 'rang samla :
Ynda la phuh u spong jaiñ khor
Ki sdang ban sngewthuh ia ka bor.
Shi kit ia bah ka byrni kba
Ynda ia ki la bit ting " Kpa "—
Katba dang lung u shyieng budlum
Ki hun ban pdem ha la ka skum ;
Na la tynriew khatduh ia wai
Ki ñiar ban ioh ia kylliang sbai.

Ka dier por em kam don jaka
La ia u 'rang ne 'thei samla
U Syntiew suki ai un phuh
Ban mih na dpei ka ïng khatduh ;
Ka Ring Kongngor kam don jaka
Ban shlan ka iaid tare ruma.
Ha ki ka Sam-nat ka iaid beit
Wat 'da ki khmat ngim lah ban peit :
Ioh poi ka ia ngam um kynsha
Hapdeng shi kur ne shi para
U pud u sam thik-thik, u biang,
Kam khoh shaleb ne lah shilliang.
Ka bneng ka dum hadien ka shit,
Mynta ka phuh lashai ka kit,
La ha ryngngi ne ha dymmiew
Ka Mariang hi ka dang kren briew :
Ka 'ei ka ktien ki dang ia mir,
Ka Shyngkhan-tiaw kam pat iaid wir.
Ki umpohiew jar-jar ki tuid
Hapdeng lawbah bad ki wah duid—
Ki tem Maryngthing khlem da wai
La haba ngen ne pyllun bnai :
Katba ha sharing pat u ieng
U Khun Phrangsngi-u kynrem reng.
Laiphew ki Sker ba pynmaia
B'la kup da rong ksiar ne rupa—
Ki leit ki wan ryngkat ka Sngi,
Kam don ka tam kjat ne tam kti.
Rukom rukom ki rong bapher.
Sa aiu pat nga lah ban jer.
U Lyoh ka blaw bad artatien
U dei ka bhah kiba phai dien,
Ban siar ka wait pyrshah Riti
Kim shlan ban tweij ia la ki kti,
Ban iuh ki mawkor-mawbynna
Ka dei ka kam ki riewthala.

Ka Law Suidnoh ka dang kyntang,
U Rngiew um pat wan ban pynsang.
Ka Pam-Daloi aiu kan tip
Shaphang u thrang snam khlem khapbrip ?
Ki 'lang-thoh-khlieh ki iaid khlem tieng,
Hapdeng ka miet ka khlieh kam phieng:
Ki shyieng baroh ha ka Mawniam
Ki shong shi kpoh ryngkat ka niam,
Ka pun diengshit ki tip biang-biang
Hangno ban buh, hangno ban siang,
La uba iap tyrut-iap sniew
Ki nang kumno ban khot syrngiew.
Wat ha ka ai ksew bad ka beh
Ka jinglehniam ia ki ka teh ;
Ka sharang-shangkhlaw ruh ka dei
Da u synñiang da u bynhei :
Ka talba masi ki pynkham
Ha uba 'dang nyngkong u khnam.
Ka niam kam ju kham lait thala,
Wat ha ka rong ne ka biria ;
'Sai iong 'sai saw ka dei ka nia,
Ki ieng rangbah ha ka 'shisha
U briew u wan da dwar U Blei
Bad shata ruh un leit ban sei—
Ka ai kaiphod Akher ka Sngi—
La u riewspah, ne u rangli—
Ka tarajur kam lah shiliang
Namar hangta kan paw kyndiang—
Ka lait ka dei, ka hok ka pap,
Bad junom bhor ia u kan tap—
Ka jingsuk janai bym lah thew
Lane ha shnong u Jom un jlew.
Ka Shalyntem na ka jylli
Ka sdang ban shad ban long ka sngi
Na pneh ka sdang, ha lum kan kut,
La u iap bha ne iap tyrut :
Ka por ka dei ka Longrynieng,
Kan iap ynda un leit sha bneng—
Ban shong lem bad ka mei ka iaw

Ha bym pat poi ka Sngi Bakhraw.
Ki maw mer jong ka duriaw bah
Ki klan shaduh ban thew ym lah—
Ka shiliang wah ruh kan iai long
Ka sohpdung jong ka marehthong.
Ka ktien kam ju kham lait jynhaw,
Ba ioh un hap u 'lap mynsaw,
Ka Akor briew ka dang shong blei,
Kam pat berong ha sla pyrthei.

Kynthei-shynrang ki ryngtih riang
Ban long ka rep ban long ka riang,
Ki puh, ki shyrti ia ki khlaw,
Hangne ki lum u kba-u khaw ;
Ka risai hadien kan sah shrah,
Khnang ba ka jingseisoh kan sah —
Kumne na sdang ha kut ka snem
Ki ieng ka thung nangta ka tem.
Ynda ki kam ki duk la dep
Sa ka byllıet-jama—
Kiwei sha lum, kiwei sha them,
Kiwei sha kyntem kba.
"Ko lyer na shiliang lum Nonglait
To wan ban kit ban rong i'u stait",
Kumne ki ieng ka pyrta shla
Lem bad ka rwai-ka siaw sngewbha :
Ka kylliang sngi ki tip biang-biang
Khnang ba kan bha ka rep ka riang.
Ka nohtah jong ka jaidbynriew
Ia ki kam pat pynma syrngiew,
Hapdeng ka suk ka saiñ synlar,
Ki long ki paidbynriew baiar.
Kyndit na rngai ka jingphohsniew
Ka lap kynsan ka rngiew tip briew :
Bunsien ialade nga kylli
"Hato shano ka sep ka Sngi ?"
Baroh ki rieh hapoh ba dum

Ki tyndai bah u Hynñiew Skum.
Sa sha ki lyer ba iewbih thiang
Sa shata te to ai ngan siang—
Halor ki thapniang jingpyrkhat
Ngan wad ia ki ha ban da lap.
Khatduh iawai kan mih ka Sngi
Ka jingkyrmen shaphang ka Ri.

Bynta—II

Shaphang ki sngi Barim Hyndai
Sa a u pat nga nang ban rwai ?
Haba la set ka Duitara
Hapoh ka kiem baiong kynsha :
La teh ka kren, ngam lait ban kren ;
Ia long rynieng la jliah u thlen
Ha shnong ka Diaw ba blaw ka khm.',
Ki Synñia tiaw ki khraw pyrkhat,
Shaphang ki Sngi Barim hyndai
Da kumwei pat ki sdang ban rwai ;
Ynda shadien ruh liak ngi phai,
"Baroh" ngi ong, "Ka long ka rnga ."
Khatduh khatwai ka sngi ka sep,
"Pyrthei" ka ong, "Katto la dep,"
Ka jingkieng ksiar ruh jraiñ raiñ-raiñ
Ka ngat don mano re ba daiñ :
Sha ri khyndai pateng ñiamra
Ki her ki khlur ka jingshisha ;
Shaphang jong ki kumno ngin tip ?
Ka buit ka stad ka iaid khapbrip:
U briew b'la duh ka jingkyrmen
U thung khongpong ia ki siej skhen.
Hato ngin shah junom kin jngi
Hapoh ba dum ka dohnud hi ?
"Ka Lieng Makaw, ka Lieng Makaw"
Baroh ki ong, "Mano ban law ?"
Ka hiar ka kiew katto la wai,
Ka Hok u briew ka biah phongrai :

Te, nangta keiñ sha bymjukut
Un bam u Ren ha ban da lut.
Sha jngai na shnong ba shong ki blei,
U briew un iaid sakma marwei,
Hapoh ki miet ba sum synñia
U briew um tip ka jingshisha :
Hapdeng ki khyrdop jong ka Por
Un ap phira u Ekjakor.
Jingdum ka wan, jingshai ka phet,
Ka Shalyntem ka mareh sted—
Ban kit shaduh ba dum ka khmat,
Ka khlieng ka khmat kam lah ban shat;
Te, junom ruh hangta kan khrew
Ka met lem bad ki ksuid bajlew.

Ka pap ka ngoh ka reng rangbah,
Ka main ka jah shapoh Langsah,
Ki ksuid ba runar tam ki paw,
Ka snam Rakot ka sdang ban jaw.
Kumno napdeng ka burom bah,
Ia Me sha Dujok soit la rah—
Bad nangta keiñ hapoh badum
Ka win baroh ka 'liewlong hum,
Bad nangta ruh me sdang ban par
Ha sla ka pyrthei salonsar.
Shi khrum ka bneng ïa Me kin ong,
"Une u dei u Syiem la jong"
Nyngkong hapdeng u khun phrangsngi,
Me leit, ia u ban tap lubri.
"Ka kyrteng thymmai me men ioh,
Na jingsuk u b'la phai dien noh—
Junom men hap ban bah khala
Ia la ka pap, ka lait kylla"
Ia kper ka jingsuk ba kynjai
Junom kin iai long ki jingrwai,
Ka khrum u briew ka siar kylla;
Ia kane yn iai kynmaw rta.

Pateng- pakit, ki khun ki ksiew,
Baroh ki dei ki nongkam sniew.
Bad na u kein kat kiba hiar
La u thylli ne dap ki thiar,
Ka syep un theh ban syrdep snier,
Hapdeng ka spah ka met ka syier.
Ki bniat masi, u khiew ranei,
Junom kin iai sah ha pyrthei—
Ka matti jong ka Lanot sat;
Namar u khaw un jaw ummat.
La syllad lyngkhuid ia ka rain,
Ka lip ka duh ka khmat ba phngaiñ,
Sa ki sla aïu pat un bsap
Ia la ki khmat, na U, ban tap;
Wat ha ka miet shiteng synñia
Kam lah ia u ban ai jingda.
Shane shatai u iaid ruma,
U bseiñ ia u un pyrsad sia,
Hapdeng ka khlaw b'la pynkyntang,
U leit hangta ban bet jingsang:
Katba nang jur ka iaid sakma,
Katta nang jngai na la u kpa.
Baroh ka kyntip ka shong per,
Ka long rynïeng ruh ka lamher;
La jympa bunsien ha ka nia,
Pynban baroh ka shu jyntia:
"Te balei keiñ", u ong "Nga shlan,
Ban shu kynrup sa ia ka ban?".
Ka Diengïei ngaiñ ïa u ka tap,
Ka jingshisha kumno un lap.
"Ka liewlong sngap balei ka shla
Haduh ba sngew kumba kan pra,
Ka Daiñthlen ruh balei ka ud
Haba ym don ba pynpangnud?"
Shaphang ki sngi barim hyndai
Balei ko Daiñthlen ba pham rwai?
Kat shaba phai ka lad ka khang,
"Ko 'lap-mynsaw balei mem rang?—
"Ko jingmapei ba kynrei spah

Hato balei pham lah ban shah?
Dei bangno pat ba ngan kyrmen
Sa shisien pat ba ngan lait kren?"
Ka dumbuit ngaiñ ka nia u briew,
"Te mano pat ba lah ban siew—
Ka kuna bah ia nga ban ai
Ba ngan ioh long uba janai?"
La pam bunsien, ka dait doh biang;
Ia ka jingmap u shu iai sliang.
"Ah, lano sha kan mih ka sngi
Bakhraw ka jingmap ei jong ngi?"
Baroh ka sah hapoh ba dum
U Hynñiew Trep u Hynñiew Skum :
La kylla-miet ka lait ka dei,
Baroh ka long kaba sep ei.
U Babel junom un iai long
Ka Khanatang ka kie berong
La lympat bunsien ia ka met,
Kam ioh bor pat, wat la ka lwet :
Ki jingat phyllung ka jingim
Mano ia ki ba lah ban shim ?

Ha lympung jong ki laiphew mrad
Ki ieng baroh i'u ksiang ban wad
U ban pha ia la ka jingim
Ban pyllait pat na ka jingtim :
Baroh ki pynkheiñ ka jutang
Bad hangta keiñ ka ding ka klang
Ka jingbitar bym ju kynrei,
Ka wan ban hiar na dwar U Blei.
La phah kyrwoh kylleng pyrthei,
Hynrei i'uta kin shem shaei ?
Baroh ki byrsieh ha ka pap
Bad kim bit nam ruh ban kit pap.
U Kohkarang u khun tam sneng
Ha khmat ka Sngi um lah ban ieng,
I'u hati bad u kairiang pat
Ka lynti ia ki ka suhsat.

La fympat bunsien ha ka lieng,
Ka paw pynban ka 'ngiew pyntieng
Pyllup-lyndang, lyndang-pyllup,
To hangno kein ka shat kan kup.
" Kur ! Kuridak, ko Kmie pylleng,
Balei pham kren balei pham ieng
Hato kaei pha la shem daw
Haba kumne ngam lah ban law ?"
Shano, kim tip ka ktien kam wan
Bad nangta ruh ka khmat ka ran.
Khatduh iawai ka ktien ka mih,
"Balei phim wer i'u Rang-kynih,
Jar-jar mynta u krad jingbam
Hapoh raieh hapoh raidam".
Kiwei ki ong, "Ia u ngim ñiew,
U khun khlem spah u khun khlem phew",
La kut ka lad, baroh ki ong,
Khie leit ban shem ka jaka shong
Ban rah ia u ha khmat jong ngi,
Ong ba un leit sha shnong ka sngi
Bad hangta ruh un ud un nam,
Ha ka duwan un jaw ka snam
"Ka phuitda aiu sha kan long
Ia nga u mangkhalai khlem tdong ?
Ban leit shaduh ba kut ka bneng—
Ka riam ka beit ngam don ban deng.
La kumta ruh, namar jong phi
Ia ka mynsiem ngan iap iapli
Tang ba la ha iap ne ha im
Ia nga phim dei ban klet ban tim".
"Ngan long ma nga ka dwar-lynti,
Shaduh ba kut ka pyrthei hi
Ngan thap thapniang, pyrthei kan shai,
Shwa ba ki sim baroh kin rwai".
Ka daw miet buk hangta ka ieng
Haduh ba win shi khrum ka bneng
"Ko khun-Lymboit, ko khun-Lymbiang
Ha me ka jingkyrmen kan siang
Halai-halai to kynthih joit,
Ka sang ka ma ma me men loit

Ynda men war, ka phur ka siang
Ia me shi ryngieng ngin pynbiang".
Ka pyrthei baroh phar ka sngap
Shi por ia ka khubor ban ap,
La synñia tiaw u Lum Diengiei,
Baroh ki ap khmih ia U Blei.
Thylliej u teh, ka ktien kam shai
Namar ka kheiñ kam pat shong sbai,
Nangne na tbian ki ap khubor,
Ka bikur jong u bahalor.

Ha khmat 'lamet ha khmat 'latang
U leit ban pynlong ka jutang.
"Ynda phi shah ia nga ban her
Shaduh kata ka Ri bapher
Ha khmat ka duwan hi yn siang.
Halor jong phi u khaw un phriang.
Ia ka laliar ngam dei ban klet,
Ma ka kan shong ha khmat ka khet
Halor jong ka, purew-synsi
Yn ber ha man la ka lynti—
Ka jinglehniam jingleh rukom
Ki khun u Hynñiew Trep junom"
Kham jngai khyndiat u her u king.
U leit ban ud ha khmat Diengsning
"Ko Diengsning jong ki lum Khasi,
Hangno mynta ka shong ka sngi ?
Ynda me lah ia nga ban ong.
Bad me ka kular ngan pynlong
Halor u lum ma me men ieng
Ban long ka dak u Sohpet Bneng
Bad junom na me un ym phai
Katba dang sah ka Sngi u Bnai",
Nangta baroh ki tip kylleng
Ka pharshi jong u Sohpet Bneng.
Jar-jar hapoh sangam sajah
U krad ban shem ka duwar bah
Ka lynti sha ka shnong ki blei

La ka jutang hangta ban sei.
Ka kyrmit hangta ruh u thaw
Ha khmat ka dewmet ka dewsaw—
"Ko lum 'Dewsaw hato mem tip
B'u briew baroh u iaid khapbrip -
Baroh shi khrum ka iong ka blaw,
Namar sha jngai na U Nongthaw,
Ka Shkor baroh na U ka set,
Ka kheiñ ka shat ka la pongpet ;
Lada men ai kaba ngan pan
Sha kut ka bneng ba ngan leit klan,
Ha khmat u khunbynriew ngan ong,
Bad me ka jutang nga pynlong
Ma me men long kum ka sakhi
Shaphang u lum ha Kalbari
Bad shaia keiñ kat uba phai
Un shem ka jingsuk bajanai".
Nangta sha krem baiong synñia
U phai ki khmat ban par shaia,
Ka ngaiñ ka dum, ka tliw ka tap,
Teng teng ka jingsheptieng ka lap :
Khatduh iawai ha khmat ka sngi
U teh jutang ban iap iapli.
"Ko Mei 'Ngi" ong u Rangphawar,
"Ia ka pyrthei to pynshai kdar
Balei phi shah shirta ban jngi
Ha syrngiew jong ka jingiap hi,
Nga wan ban ud, nga wan ban nam
Bad pynmih ruh ia la ka snam,
Bad phi ka jutang ngan pynlong,
Ia kane ruh ngan kieng iarong
Katba dang neh ka Sngi u Bnai ;
Namar u briew ka met ngan ai".
' Khie leit phai noh sha ka pyrthei,
Kaba me pan ngam ai balei ?
Haba me wan ban bah ryndang,
Namar ka pap namar ka sang—
U khunbynriew shi snieh pyrthei
Uba la jngai na la U Blei.
Men thab thapniang laisien laiwat,

Nangta ka pyrthei kan shai pat ;
Ka bikur jong me ruh kan long
Ban ap ia ka jutang na jrong".
Bad, nangta kein shi khrum ka bneng,
Ka nam jong u ki tip kylleng
Halor duwan u khun bynriew,
Ka snam jong u ka dei ban kiew.
Bad junom ma u ruh un long
U krad lynti ka jingiap iong.

LYNNONG II.

U LURSTEP BA LA SHOP NOH ARSUT

Bynta I.

Naduh ba sdang ban long ka por
U paidbynriew shi snieh pyrthei,
Ka Skit Lympiar aiu la rwai
—Na la rympei, na Iing I Mei ?
Sha kliar lum Pisga ai ngan kiew
Bad nangta ruh ngan sdang ban iew
Ka syrwet sarew bym lah dam—
B'la ruid ha Kitab Bakhuid tam :
Kum Sharatin, la suki jai,
Ngan par ha ban da suwan khait :
Bad, nangta kein ngan sdang ban rwai
Shaphang u khcrub ba janai ;
Kumno na 'neng sha liew long dum
La niat arsut : da ka hukum
Ia la iktiar ba kynja bneng,
Da lei lei ruh Un ym iehnoh
Ban pyndonkam ia ka kylleng,
Katba dang ieng u Sohpetbneng,
Katba dang nam i'u lum Rableng.
Ko kshaid Dainthlen ka ri Sohra

Iathuh, aiu ka don ha pha ?
Haba kylleng sawdong ngi tip
Shaphang u thrang snam khlem khapbrip,
Synnia 'ne shai, la 'sngi ne dum
Ia ka tyngam um kwah ban kbum ;
Hapdeng ki miet ba dum kynsha
Ka ding suidtan khliak-khliak ka 'ba,
Sha lum Iawpaw kan her kynsan
Lada sha ka ngi nud ban jan,
Bad hangta hi ka kmie kan kyang :
"Ia, ia baroh ngin leit wad lang."
Napdeng ki sla ki bym ju iap,
Nangne ngan wad, ha ban da lap.
Ka thymmei jong u khun ka Miaw,
Thohbruin-thohbrain hapoh u braw :
La kyntien wai wot ngam lah ai—
Hynrei khyndiat kan ai jingshai
Kumno na khmat ka khet ha neng—
U iaid sakma, khlem thait, kylleng.
Kumno hapdeng ka burom bah
Ia me, sha Dujok soit la rah ?
Ko Lurshai jong ka step phyrnai
U Kherub jong ka Suk hyndai,
Hynrei men krih sawdong pyrthei
Hapdeng kiwei ki ksuid ki khrei,
Bad baroh lang, shi khrum ka bneng,
Ka nam jong me ki tip kylleng,
Na man ki sawkuna kin ong,
"Une u dei u Syiem la jong."
Ha khmat ka Dorbar Bneng me ieng
Bad, hangta ruh me sdang ban kren :—
"Ngan kiew sha lyndet jong ki khlur
Ngan shong h'u Lum ki jingiaseng,
Ka khet jong nga hangta kan long
Ka burom bymjukut ban phong.
Ngan synshar kum ba hajrong tam
(Ngan Seng ka Hima bym lah dam)"
Dorbar Pyllun jong ki b'la jied
Da shon mahor ka Shynriahti—
Jong me, Ko Kherub men sa jied

Ban long u phud-pyrton ba iar.
Ki kulai bneng men thaij khohwah,
Ha pyntha-kin pynlong thma bah ;
Ka pyrthei thymmai kum b'Ja thoh—
"Ha phi, rangdajied ngan pynioh".
"Ki phar ngin shoh ban long ka stieh,
Ki kynta lyngkor jing'da khlieh :
Bad, nangta kein kan iai sawa
Ka tim, ka mai, junom ia nga".
I'U Syiem Tyros ba khraw ka nam
Balei bunsien ia u la iam
Da prophet na mynhyndai bah ?
Ban klet ia u, mano ba lah ?
Namar la thoh, bad kam man pyut,
Ha ki Sla Kitab Bymjukut.
Namar jingstad ha me b'la ai
Da L'U Nongthaw na Mynhyndai,
Me siat ia la ka Longrynieng,
Ko khlur phyrnai : ha sahit Bneng—
Shisien ia me, la khein Bakhuid
Mynba ka rain kam pat shylluid :
Hynrei kum tnad dieng b'la khyllad
Napdeng u Dieng bam lah ban thew
Ia lynter, pyngkiang bad ka phad,
La shop sha thliew, hangta men jlew
Lem bad ki kharpaid jong u Jom
Khlem sngi ne miet, hynrei junom.
Namar ka burom, mem shym riej
Ia la ki kti pyrshah ban tweij,
Ia ka Bor bahalor tam eh
Bym don ba lah ban ieng ia leh,
Pynban, da khongpong jrain la shop
Na khmat ka khet, khlem kut men ngop
Hapoh ka her-her bah khlem trai ;
Sa aiu pat ia me yn rwai ?
Seraph, Kherub ki peit lyngngoh
Beit beit na khmat ka khet me noh,
Khatduh ia wai ha sla khyndew
Un kylla long u ksuid ba jlew,
Ha liewlong dum hangta me ud.

Pvnban ! Hajar balei ki bud?
Na khlieh dongdit, nangta me icng
Ban peit ia sla pyrthei kylleng.
Hangno ban shong, hangno ban sah :
Kyndit nangta ia me la rah
Ha Pandemonium, ban lum Dorbar
Ban long u paid iapom baïar.
Shaduh Abyss me phah kyrwoh
Bad byllien bah sha 'ta ki noh,
Hangta la tap-lubri : Daei ?
—U Syiem ban synshar ha pyrthei
"Ko paid ba bun", shiphang ia phai,
"To shah ha khmat jong phi ngan ai
Ka Kaiphod ia la ka jingsngew
Lada ia phi, pyrshah kam thew :
Ngin seng ka Hima bah nangne,
Kan ïar, shatei haduh shathie,
Ha man ki ït, kin pahara
Ki nongmihkhmat ba kynsai bha :
Ka kyrmit jong ngi ruh kan long
Ki khun ka Hok 'pyndait diengsong,
Manga ngan her shaphang mihngi
Namar, nangta ka mih ka sngi,
Lada hangta, nga lah ban poi
Ngan leit ban shong ha Pam Doloi
Bad nangta keiñ, ngan sdang ban par
Hapdeng u Paid Khasi baiar.
La ym baroh ia nga kin pdiang,
Namar ki bang ka rep ka riang :
La kumta ruh nga dei ban ioh
Ka jaka rieh ha law suidnoh"—
Bad nangta ruh sa sdang ban tip
Shaphang u thrang snam khlem khapbrip.
"To sha ki Job ki riewkhrawspah,
Ia u Soitan sha ki, ngin phah ;
Jingtynjuh ba meh ding'Un theh
Bad katno slem kin ieng ialeh.
Ha Armagedon ai kin riew—
Ki turoi thma u paid bynriew".
Bad, nangta ruh, sharum shaneng

Ki iaid pawang kylleng kylleng.
Napdeng ki khlur u siat ki khmat.
U diengduh nar ha kti u bat :
Ka miet ka ud, ka Sngi kam shai :
Balei shadien trai mem leit phai ?
Ka lhuh bah jong ka kshaid Daiñthlen
Sngap ka kyrhuh kum u Laren,
Bad nangta ruh suki ka kiew
Shaduh ki mawsiang bneng ba jngum :
Ka her syrngiew ka main u briew
Namar la khynñiuh ñiak ki lum :
Bad kumta hi kynsan u noh
Ban kad mawsiang ha 'Law-suidnoh.
Ha sngan ba hap ki krem ki kroh,
"Balei, balei ?" ki ong baroh ;
Ha Pamdaloi balei kumta,—
Ki puri blei ki pyrta shla ?
U lum Iawpaw balei u khih
Haba ym don ba leit pynkhih ?"
La kumta ruh ; "Ko Nongapdwar
Hato mem tip ia ka Dorbar
B'la lum na man ki saw kuna
Ban long u paid ia pom ka thma ?
Nangta ngi seng ka hima bah
Ia ka ban thom, mano ba lah ?"
U Suidnoh ruh u ong, "To kren,
Tang ia ka hok kynmaw wat len :
Ynda nga tip ka dei ne lait
Ia me ngan beh ne ngan kyntait".
Ha sngap ba win ha khrum ka Bneng
Namar ba jur ka ia ai reng,
Na lum Kyllang la samtawi
Ka khlieh u Ren ha Shiteng Sngi.
"Ko Rangkynsai, ki khadar bor
Hato mynta kam dei ka por
Ka jutang baneh ban ia teh
Shwa ba ngin tur ban ieng ialeh
Ia ka kynhun ki khun ka Sngi
Ki bym shym bun paid kum mangi ?"
Shiphang ia phai ka dum hi tlip

Ka buit-ka stad ka iaid khapbrip,
Nangta ka ai kaiphod ka sdang
Khnang ba ki lah ban sngewthuh lang
Shwa ba kin poi ha skit pyrdi
Ka tyrko donnam ha Khasi.
Làda ka dei un sam shapoh,
Lada ka lait un leit phai noh—
Sha liewlong khlem trai dum kynsha
Shaduh khyndai pateng ñiamra.
" Nga wan na shnong Myngkoi u Jom
Ba ngan ioh pat ia ka Burom
B'la lehnohei na shiteng Bneng.
Namar nga dei u khun tam sneng,
Haba ia nga la khynñiat noh
Baroh hangtei ki peit lyngngoh :
U Bakhuid tam nangta u ong—
Bad ia kata ruh shah ngan khlong ":—
"Namar jingitynnad jong me
Ia la ka burom me la die,
Ka jingphyrnai jong me ka long
Ka daw, jingstad ban kie-berong :
Ki Syiem sha me kin peit lyngngoh
(U Syiem shatei khamtam na ki)
Kham bun na ki ki rwai iaroh
Namar ha ki men ai kynti
Ka Hima bah ka ban sa jot
Ynda la poi akher ka Sngi :
Ka pop ba mem shym riej ban leh
Pyrshah i'U Bahakhl eh tam eh
Kan shop ia me sha sla khyndew
Bad nangto ruh shirta men jlew
Bad men iai long ka jingijli
Ha khmat ki khun ka hok ka Sngi :
Ha Eden ia me nga la buh
Pynban hangta me leit ban iuh—
Ia ki jingthaw ba dang khara
Ban hap sha bir ki jingthala.
Ko kherub ba synñia sngi shong,
Ka jingtyngshain ka khet me long :
La buh ia me h'u Lum Bakhuid

Ba nangta ruh men ym syntuid,
Sharum sha neng men iaid khlem tieng ;
Balei sha Sidon te me phai ?
Bad na 'ka' ruh ngan ym tyngkai
Ban thew d'u stew ka jingshisha
Namar ka dei ka Shnong jakhlia.
Me ong ngan kiew shaduh ki bneng
Ngan her sha lyndet jong ki khlur,
Bad hangta ruh ngan leit ban seng
U paid ia pom ba kat ki khlur.
Ha kiba kut ka Phang shatei
Ka waitlam Siarkylla ngan sei :
Ha lyndet lyoh ruh ngan iai long
Haba jrong tam na kiba jrong.
La ot shla pyrshah ko Lurshai
U lam jingshai ka step phyrnai,
Ngan ñiat khongpong shapoh 'liewlong
Ba junom yn pyndait dieng song."
"'Sha Pandemonium soit nga king
Khliak-khliak nga hap kum u 'lur ding
Na Sahit bneng bym lah ban thew
Junom hangta ngan ioh ban jlew.
Haduh shikhrum ka bneng kan shla
Ka tim ia ka kyrteng jong nga.
La lum Dorbar bakhraw hangta;
Na man ki it ki saw kuna
La khot i'u paidbynriew kylleng
Ka pyrthei thymmai ba ngan seng;
La phah ia nga shane ban poi—
Bad wad jaka ha Pamdaloi,
Bad nangne, Rangbah, shah ngan sdang
Ia la ka kam kaba kyntang."
Bad nangta keiñ ka kshaid Daiñthlen
Haduh mynta ka dang iai kren,
'U Rngiew ba shong ha 'law kynsha
Khliak khliak ka ding Suidtan u 'ba,
Bad nangta ruh shi khrum ka bneng
Shaphang u thlen ki bna kylleng.

———

Bynta II

"Hangne ha sla pyrthei ngin phah—
Halor ki um ka duriaw bah,
Ka nuti bakhraw ba kan shong
Ia hok baroh kan kylla stong:
Ka Nongbah jong ka ruh kan long
Halor ki hynñiew lum bajrong;
Ki shiphew rong kin bah tympha
Ia juwar hima bah jong ka.
Ka Babilon kan khie rasong
Shwa ba ia ka yn ñiat khongpong.
Ka lynti bah jong ka kin long
Ki sarong awria ba kin shong"
Te ba u iaid kumne kylleng
Ia la ka Hima bah ban seng—
U thaw ki ktien ban pynbakla
Ia ki jingmut ba dang khara.
U ai kaiphod kum uba tip
Ia ktien shisha bym lah ban lip,
Haduh shikhrum ka bneng ka par
Tang ka kyrteng u Lusiphar.
Sa shisien ia phai pat u kren,—
"Ynda ka por b'la thoh kan wan—
Ma ngi ki kynhun u Soitan,
Shi Hajar snem ia ngi yn shop
Ha liewlong khlem trai ngin phyrnop.
Nangta, shi por ngin ym wan phai
Ban puh lyngkha ia ka risai,
Namar yn pyndait diengsong da ki nar,
Ka tala ruh b'la shon shap skhem—
Da kti U Badonbor baroh,
Ia la ka bor b'ym ju iehnoh—
Ban pynshitom i'u khun tamsneng
Ba ioh u iaid pynshoi kylleng".
" Shi hajar Snem h'u lum Seion
Lem bad ki bakhuid Un synshar
Lem bad ki sohnyngkong ka kpoh—
Khyndew ia ki, ka la ai noh.
Kine kin rwai ko Khun Langbrot—

B'la pyllait phar na ka jingjot,
To synshar bad ki b'la siewspah
Shaduh ki 'arta, 'arta bah.
Ko Lum Seion, ko jaka khuid
Ka Snam U Khun, ha me la tuid,
Sha Bymjukut kan long ka Salm
Shaphang ka Diengphna bad ka Snam.
Sa shisien pat ka dei ia ngi
Ban paw ha pyrshah jong ka Sngi,
Ngin lum u phud-pyrton ba iar
Ha kylleng ka pyrthei un par—
Ban long ka thma ha ka pyntha
Armagedon b'la thoh lypa".
Na khar u lum u ieng ban peit,
Hangno ban leit ban shong syngngeit :
To ba um shem ia ka burom
Ki khmat u phai sha Pandemonium
U bat u diengduh nar ha kti
Baroh ka khmat ka samtawi
U Nongapmiet na Lum Iawpaw—
U peit lyngngoh, ka khmat ka blaw :
Teng-teng ha dur jong u 'Seinthli ;
Bad, nangta ruh u tap lubri
Ha kper Eden, i'u khun Phrangsngi,
Bad na u ruh ka biahphongrai
Ka jaid ka khong kat i'u ba phai
Ban khot ialade 'Mat-kylliang,
Bad kane ruh kylleng kan phriang
Katba dang neh ka Sngi, u Bnai
Kat b'ym pat jah ki sur jingrwai.
Nangta, shipor u dei ban lait
Sawdong kylleng, u her ban swait
Ban lum u phud-pyrton ba khraw,
Shwa ba ha khet un ieng ban paw ;
Nangta, shi junom bhor un shong,
Sha Bymjukut hapoh liewlong
Shi junom-bhor ruh ai un jlew
Lem bad ki khun b'la shah pynrem,
Ka anipot ki thaw dur hi—
Ka kyrtoh kylla ruh sha ki,

—Khatduh khatwai ha pyntha-bah
Ka wait, u sum, kin ieng ban rah
Pyrshah ia kynhun ki 'riewkhuid
Ka snam ba kin sei ba kan tuid :
U Sngi ka Hok ia ki Un beh
Ha liewlong khlem trai ruh un teh,
Hangta shi rta ka jynjar bah
Hynrei shi rta ki iai im sah.
Ka dulir ha Pandemonium—
B'la ia teh lang ha khmat u Jom,
Kam sule kam, kan ym phuitda
La pyrshang ban pynn h ia ka.
Ka snam Sodom bad Gomora,
Ka jingud jong ki riewthala,
U dei ban kit ban bah ryndang,
Ka 'nong ka dei ka ding ba klang.
Nangta, mano ban wan pyllait ?
—Ka Snam aiu ka lah ban sait ?
Em, namar ba ula lyndet,
Ia la U Nongthaw ula klet.
Te, kumta kein shirtà un shong
B'la pyndait diengsong ha liewlong.

———

LYNNONG III

PHA DEI KA RNGAI NE KA SHISHA ?

1. Hangno pha don, shano pha rieh
Bad kaei kà kyrteng ?
Haba bunsien hapdeng ka lyer—
Pha iaid sharum shaneng.
Marwei haba nga rkhie sngewbha,
Nga sngew pha pyrthuh bud ia nga,

2. La ha tyngkong ne hapoh khlaw
Pha iaid hi tang marwei,
Teng-teng pat na tmier jong ka riat ;
Ngam tip pha long kaei ?
Iathuh tang shi kyntien ia nga
Pha dei ka Rngai na ka Shisha.

3. Na la iing trep, ia la i khun
Ka kmie ka pyrta shla,
Pha ruh na sha barieh ba jah
Pha wan ban pynsalia :
Haba nongreo u pom u dain
Narud lyngkha pha wan iarain.

4. Haba marwei hapdeng 'Lawbah
U khun myllung u rwai,
Pha ruh lang na ba kham pajih
Pha wan ban pynhap ksai ;
Kajuh ka sur, kijuh ki ktien
U ruh u phai ban kyrtiang dien.

5 Hynrei pha buhrieh ialade
Pha tap ia la ka khmat,
la pha ruh tang ban ioh ban peit
Sha lum sha them u rwat :
Teng teng wat sha ki 'law-sangam
Lyngba u shiah, lyngba u tram.

6. Hato ka dei ka Sur ka Nam
Na Shnong u Ni-Lurshai,
Lane ka sur u Mawsawa—
Ki khanatang hyndai .
Ban pynkynmaw sa shisien pat
Ki Wah-rupa b'la sdang rngat.

7. Lehse pha dei tang ka kynthei,
Ka khun marwei ki briew ;
Lane pha long tang ka Eire
Ba shong shapoh dymmiew—
Ne dei ka Sur ka duitara
U Orpheus na khyndai niamra.

8. Ba ngan da lah kum u pukni
Ban her sha kut pyrthei,
Ia pha marwei ngan bud dien sia
Ban peit pha dei kaei :
Lada pha long ka jingsawa
Ba kynja rngai ne ba Shisha.

9. Ynda pha khlad na ka khyndew
Sha shnong jong ka Iawpaw,
Ym don ban iam ban jaw ummat
Ne ia pha ban kynmaw :
Shirta phan sah ha ka pyrthei
Jingthaw b'ym tip nangno ka dei.

LYNNONG IV

KA PANJIRA BAD KA LAWEI

Ka umpohliew napdeng 'Lawbah
Ka king shaduh ban thew ym lah,
Bad shano pat ka leit ban shong
Ynda ia ka nangne la rong ?
Ka kynrong-kyntaw ha ka maw
Lane ka kma sha ka haw-haw;
Shi pam iawai kam lah ban dkut
Ka kynian bah ka Bymjukut.
U Don Sahnar u dei uei ?
U ksiew u Jom ne khun ki blei
Bad, na u keiñ ka Shka ka lad
Ia ka jingleit junom kan khlad
La sha ka Suk-ka Saiñ, ne sniew ;
Ka ruh katei lynter ka sdien
Ha mañ u tnum u paid byllien
U moina pat nangno ka kem
Baroh ki tih, bad katno slem
Un pah, un khih, un siaw, un rwai
Ynda Aiom Synrai kan wai ?
Ka lyer dait thah na Makashang
Kan kylla-lyngkot ha ka tlang,

Bad hangne keiñ, ka miet-ka sngi
Ka klang pynsted ngim lah ban 'i.
Khatduh iawai, pat ha Mara
Bad hangne keiñ baroh ka shla
Ka ktien u briew b'la pait dohnud,
Ha man ka krem ka dap ka ud.
Ka khmat ka khlieng kam lah ban thew
Ka kti u briew kam lah ban kdew,
"Ka Shiliang wah, ka shiliang wah"
Ka antra jong ki 'arta bah,
Ka iai sawa ha man ka por ;
Hynrei hangno kan bret angkhor ?
Bad, nangta ruh ha ngi ka paw
Tang kum ka ïing ki b'la lait mraw.

"Ka Bha, ka Sniew" baroh ki ong,
Hynrei kumno hangta ka long ?
Ki Eurydice aiu kin tip
Ki khmat jong ki na ngi la lip :
Ki Orpheus tang shiteng lynti
Ki wan phai pat sha la ka Ri.
Hangno ka bneng ne kharai bah
Shata, ban her mano ba lah,
Katba dang tied u klong ha krem
Ka jingshisha ngim lah ban shem.

LYNNONG V.

U NONGIAIDWIR

Naduh ba sdang ban long ka Por
U khun bynriew shasnieh pyrthei
Ka ud-ka iam ha ka jingbeit
Ka dei ban sdang na pneh I Mei :
Bad nangta ruh suki u par
Shaduh ki tmier ka Bymjukut —
Bad, hangta ruh shi junom bhor,
Ka sngi-ka por kam lah ban lut.

Ha ki rengngab uba lui-lui,
Ka paw ka dur·ba kynja bneng ;
Bad ha u ruh, ka jingieit sngur
Ha' la shadem ka kmie ka deng.
Katba nangsan, katta nang jngai,
Na ka syrngiew ka jingshida,
Khatduh iawai un leit Ban khleh
Khaw lang ha dek ki jingthala :
Katei her-her ka pyntha ktieh
Ka ap ia man u nong'aidw r
Ynda la ban-snaiap ka leh-thaw nang,
Ka buit kan ngop ha bir.

Ki artylli ki lynti bah
Kiba baroh ngi iai iabeh
Katba dang sah ha Panjira,
Katba dang ia'd ha Pyntha ktieh ;
Kawei ka long ka khim Jingiip
Bad kawei pat ka Jingialeh,
Bad ym don ruh uwei na ngi
Ia la ka buit u ban burieh
Namar ka por ka dei ka spah
Ia ka ban pynshong dor ym lah.
To jop noh ia ka basmiew da kaba bha,
— Naba ka long ka jingbakla,
Pynj ·t, kwah brai da jingbymmap
Ia jingiashun da ka jingieit,
Shaphang ka jingjop ban ki rwai—
"Baroh ka i kum Bidesi
Naduh men dang kynthong ka sngi.
Naduh khatar bongthai ki ong,
'Kaei ha khlieh jongpha ka shong ?'
—Ka buh bot baroh ka shu kma,
Hynrei hangno ka jingshisha ?
Teng-teng ka mih, teng-teng ka jah,
Bunsien ka i kum ka Tingbah,
Hynrei ban poi ha syndah bha,
Ka khmat u briew ka shu khulwia

Kaei ha khlieh jong pha ka shong,
Ia ki long syiem ba bit ban shong ?
Bad, shata keiñ kat kiba phai
Kim lah ban khlem da ai huspai —
Ia la ka mon ba kan jympa
Ban wad ban tip ka jingshisha :
Hynrei ban her sha kut pyrthei
Ngim tip hangno ka kut ka dei
Bad nangta keiñ ka soh lyngngoh
Ka khmat u khunbynriew baroh.
Katba ngi nang jam kham sha khmat,
Katai ka rngai ka kynran pat—
Shaduh ki lyer ba shu maia
Ka kti u briew kam lah ban tba.
Ka kynian jong ka duriaw bah —
Ka jingialeh ban thew ym lah ;
Ka shalyntem ka mareh stet
La jngai katno ngi lah ban phet,
Tang shi pda maw ka iaid ka ieng
Bad. nangta soit ka leit sha bneng.
Ka juwar jong ka long ryngieng
Haei ka don jaka ban ieng ;
La bret angkhor ha jaka rieh
Hynrei baroh ka dei ka ktieh.
Hynrei ka jing m 'ba kordor
Ym dei khusnam lyngba ka por ;
U Stew u dei ka jingialeh,
La jngai ne jan ngi iai iaheh :
Da kumta ruh ka i shongblei
Ka maiñ u briew ha ka pyrthei.
U Nongiaidwir ha ka pyntha
U iaid bad wad ka jingshisha —
"Kaei sha kane ka Pyntha ?
Bad, uei u Batip ia ka ?
Kaei sha kata ka jingtip ?
Iathuh : shwa ba ki khlur kin lip.
To tip ! ka met dei ka Pyntha,
Batip dei 'ba sngewthuh ia ka
La ym kumta kan lait kylla.
Jingkwah, jingshun, 'sngewbha' bad pang—

Ka jingshemphang bad ka jingshlur,
Kine hynriew haba buh lang –
Ki pynlong ka Pyntha 'ba ngi dei ban tur"
Nangta pat kham sha jngai u iaid,
La ha jyrsieh marwei u ksaid :
Kyndit ia u sha ka Ramia
La rah, ban tip ka jingshisha ;
"Marwei me wan na Dwar U Blei
Bad marwei ruh ban tur me dei"
—Ka jingpyrkhat ia u ka sneng
Bad nangta ruh ter-ter ka bteng,
"La thaw ia me na ka 'dew met
Bad khatduh sha ka ruh men phet :
Ban shong lem bad ki b'la iohthiah
Ha b'ym pat poi ka sngi 'pynkhiah —
Na ka jingpang ba kynja doh
Shwa 'suk ba Bymjukut ngin ioh.
Ha ka Mynta to ieng ban khreh.
Ia ka lashai kynmaw wat beh—
Ia la khmat ba kan peit ngor –
Ha bym pat lap-pat poi ka por.
Don ka Dwai bah b'ym don shabi
Don ka jingkah b'ym lah ban i,
Pynban hangta men tip ka shong
Ka khun bishon, ka khun binong."
Teng khat u iohthiah let marwei
Namar b'ym don ba sngew synei ;
Hynrei kajuh ia u ka ong,
"Hato mem tip ko Nongiaid wir
Ba sngi bad por ki her thir thir ?
To khie, ia la ka kam pyndep—
Shwa ba ka sngi ka sdang ban sep.
Shuwa ban riew u 'Iar Nyngkong
Ba la pynkhreh, me dei ban long,
Namar ka long s'tang khyndiat eh
Ba ka mynsiem kan dang kyndeh."
Kaei katai kaba ngi ap,
Wat la ngi phet, ia ngi kan lap
Wat la ngi rieh ha ki kad-lieng,
Ia ngi baroh synshar ka tieng.

Hato kam dei ka jingiap iong
Ia man u briew ka ap hi dngong ;
Ynda na ka, la lait shilliang
Ki shkor ba ju ioh sngew kyndiang
Ki sur ki Salm jingim hyndai
Ki skhor da lyndet wak kin phai.

LYNNONG VI

U SIER LAPALANG BAD KI UMMAT KTHANG

U Sier Lapalang, u khun dap Shynrang
U kwah ba un mad i'u jangew-i'u jathang
Ba mih ha ki dymmiew jong ki lum Khasi
'Ba shisien kam ju shat, ka syrngiew ka Sngi.

Mynba u dang don ha la ka rympei,
Ha syndah ka krung, ka shadem i Mei,
U sied u ryngkoh ia ki riat ia ki ram
Lyngba jong ki 'lawbah khlem pyrwa u ngam.

Ka kmie 'ba ka peit, kynshreng ba u ieng
B'u peit ia ki kliar lum, b'la pait pnat ki reng ;
Kam lah khlem da sarong, kam lah khlem da nam ;
Lynter ki Saw Aiom lyer jingsuk ka bam.

Ha kjat jong ki lum, hapdeng ki ri thor —
Lem bad la u khah lem bad la u nor,
Ki im suk mynsiem, bad tang arngut hi
Ki pynleit la ki miet, ki pynlut la ki sngi.

"Ko Mei," ong u Sier, "Mynta nga la san,
Jingtieng jingkhaweit mynta ki la ran,
To shah ngan leit kiew bad leit shatei
Ban mad i'u jangew b'la bna nam ha pyrthei."

"Ngan jah tang shipor, bad shen ngan wan phai,
Tang kumba teng-teng u leh phoi u bnai,
Wat duh jingkyrmen, wat tieng wat khaweit
Tang shipor ia nga, phin sa ioh ban peit."

"Em khun," ong ka Kmie, kaba ieit thep mynsiem,
"Wat kwah ban leit tur sha krem jong ka dngiem,
Iehnoh to shongkhop, wat ju kwah kynsha
Ioh shu jan la ka sngi, ioh shu jan la ka rta."

"To ieh ngin ia bam da u khah da u nor
Lem bad la i Mei hangne ha ri thor,
Ynnai i'u jathang uba mih ha dymmiew ;
Ban lei ban leit jan sha u pud jong ki briew ?"

"Em, Mei," ong u Sier, "Wat khang shuh ia nga.
Mynta nga la san, nga la biang la ka rta
Nga la tip hi ki mno ba ngan 'da la ka met.
Nga don ruh ki kjat kiba sting kiba stet "

"Phi kha dap shynrang ia nga tang marwei,
Ki wah kiba khang ngan tur la ki shlei,
Ka lyer ha rympei nga la ngiah ba ngan mad,
Ki um kiba tuid ruh, ha nga ki la blad."

Ka kmie la ka khroh bad ka khang ia u,
La ka pyni ka sneng, ia u ka kyntu,
U pat lin u thom ia ki 'tien sneng baroh
U kynjat ki diengpynkiang ha u kiba snoh.

Suki jai u kiew ia ki riat ia ki ram,
Suki, bad suki jai sha lyndet u ngam ;
Ka kmie pat na trai lum ka peit pait dohnud,
Sha syrngiew jong u khun la ki khmat ka pynbud.

U ruh khlem kyrtiang dien, beit thiaw-thiaw u kiew
Marwei ruh u ngam ia ki lhuh-ki dymmiew ;
Teng-teng shyeng u ieng ha trai jong ki dieng
Ban ring ki lyer dait thah kiba beh-'ba sieng.

Ka lyer jong ka jingsuk, ka sdang ba kan tlor
Na rynieng jong ka Kmie nangthie na ri thor :
La wan ka jingkynjah, la sdang sa ka tmang
Ki wahduid ba hir-hir kin sa kylla um ktbang.

U ruh jar u jah shapoh ki dymmiew,
Nangta suki jai sha ryngngi u kiew ;
Ka lyer kaba bah na baroh ki dong
Ia u da jingmut ba thymmai ka pynphong.

U sdang ba un mad i'u jangew i'u jathang,
U dih ruh mynta ia ki um kiba bang ;
Jingbang jong u rnai uba mih ha sharing
Ki tyllep lut ia ka mynsiem jingieit la ka ling.

U sdang ba un klet ia u khah ia u nor,
U sdang ban lyndet la ka kmie ha ri thor ;
Shaphrang thiaw shi thiaw, ki kjat ki ialam
Lyngba jong ka riat, lyngba jong ka ram.

Nalor ki mawlong nalor ki mawteh
Marwei u ryngkoh, u rynsied, u mareh ;
Lyngba jong u shiah lyngba jong u tram,
Marwei, tang marwei hi u jah bad u ngam.

Teng-teng na shiteng riat, kynsan khek u ieng
Ban peit ia ka syrngiew ba shat na ki reng ;
Nangta pat suki jai sha pashing u kiew
Bad mad i'u jyntang kba ha lyngkha ki briew.

Khynnah ap masi hapdeng ki pyntha,
"U Sier Lapalang, to khmih," ki pyrta.
Ki her sha ki shnong ban iawer ban iapah
Ban shim la ki ryngkap ki ryntieh ban rah.

La khynwin ki shnong dawmiet la khie dew
La ud ruh u sai siej, la kulmar ki ksew,
Wait bnoh ka la khih nangtei na ryngyien,
Rangbah ruh ki ngam shapoh khlaw ban buddien.

Na man la ki lad, na man la ki it
La sieng ka lyer briew bad ki shongap hi khit,
Napoh 'jong ki bñiap 'sewbeh ki la wiar,
Na dymmiew ba jar-jar, jingsawa la dap miar.

La tap ka jingshaiong ha ryngieng u Sier,
La her ki jingsarong, la synshar ka sier ;
Jingbang u jangew, jingshngiam u jathang
Katto kin sa kylla tang ki ummat ba kthang.

U sdang ban kyndit briew, te thiaw u mareh,
'Sewbeh ba la hikai, nadien sia ki beh,
Jingshynrang ka la her, jingtieng ka tyllep
Ka sngi jong ka jingim katto kan sa sep.

Shadem ka kyndeh, ki kjat ki la teh,
Ka lyer ba her rngiew ka sdang ba kan beh,
Shyntur ka la tyrkhong, tyrtbo ka la sei
"Ia dur jong i Mei ngan wan shuh shaei ?"

Hamar ba u dang ieng ban pyrkhat khuslai,
U Samla khynriam naba rieh u arai —
Shi 'nampliang sarang da ka bor bah u sei,
U ruh naduh krung sha klong snam u pei.

La dum ka pyrthei, la iong ngaiñ ka bneng.
Ka bih jong u 'namsop ka par sha ki reng,
Pynkup sbuk shakhmat u kynthih bad u dem,
Sa shi ban u 'namtabla u ngam sha ka krem.

Ha kliar jong ki diengbah ki kjat sngi ki shat,
U ruh kum u hati ha khyndew u ngat,
U khih u pisa, u kynjat ia ka lyer,
Sha Ri khyndai ñiamra mynta u la her.

U ud bad u iam, u khih u lynga,
Na la ka jingshitom ia ka kmie u pyrta,
"Ko mei Syiem Kynrad jong nga ha pyrthei
Ia phi nga la tam, katto la sep ei."

'Kiw" risa ki khynnah, ki samla-samhoi,
Saw dong jong u Sier, tymmen ki ia boi;
Ki kynthei-khynnah ki her sharud nong
"Katto kin sa iewbih ki khiew na tyngkong."

Ka kmie na ri them, ka pyrkhat khuslai
La slem ba u jah, katta um wan phai,
"Ka tyrut ka smer aiu phi la shem —
Shajngai na la ïing, jngai na la shadem."

Ka Synrai ka leit, ka Tlang ruh ka wan,
Ha khmat jong ka Premmiet ka jingshai ka ran.
Jngai na la ka kmie u ruh tang marwei
U shah ia ka beiñ-ia ka khoh ka pyrthei.

Ia la ka jingshem ka da iam pangnud,
Ka krem jong ki khyllai ka dap ki jingud ;
La tlor u 'tiewkulab, la lap ka ıpot,
Na la ki jingkhuslai ia l'u khun ka khot.

"Ko khun dap shynrang jong nga ha pyrthei,
Shano phi ıaid sakma, Ah ! phi don shaei
Ia nga tang marwei hangne phi la ieh.
Ngan tap la ka khmat, ngan trud la ka khlieh."

"Mynba phi dang don ha la ka rympei
Mynba phi dang ieng hakhmat jong i Mei,
Kynshreng kum u 'Lurshai nadien jong ka miet,
Ryngkat bad i Mei phi her phi rynsied."

Ka palong syntiew ba shisien ka thiah,
Mynta ki la mih ki la speh da ki shiah;
La ring ka dur khmat ba tuid ki umkthang
Haba ka pyrkhat la u khun dap shynrang.

"Mynta ngan leit kiew sha ki kliar Lum Khasi
Ban wad ia u Sier Lapalang, khun phrangsngi,
Ngan ngam ia ki dymmiew, ki raieh-raidam
Kam pher la un trud u shiah ne u tram."

Te marwei ka mih, ki dienjat ka bud,
Shi lynter lynti ka da iam ka da ud ;
Umpohliew synrang kiba shngiam kiba bang
Ki mad kum ki um ha ka Mara baktnang.

Lyer Synrai iewbih kiba beh na ryngngi,
Kim lah ban syrpai ia dohnud ka Rangli,
Jingud u 'la bah ha ki miet ba shai bnai ;
Ha khmat jong ka kmie ki sawa kum ha rngai.

Ki sla jong ki dieng khwep-khwep ki kaweh ;
Ka ruh dngeng ka ieng, ka mied, ka sangeh ;
Nangta jai ka ngam marwei sha ki them
Lem bad la ka met ba la thait ba la jrem.

'Ba jingshai la phet, mynmiet halor shiah
Ka sim kaba rit jar-jar ka iohthiah.
Hynrei ha ka Sier, ym don sngi ne miet,
Teng-teng haba sharing ka her bad ka sied.

Kyndit ka iohsngew na khlieh jong ki lum
Ia ka jingrisa, ka jingthab ki sum.
Khynnah ki hylla, samla ki kynhoi
Haba sharud shnong, mynta ki la poi.

Te thiaw ka mareh ka leit beit shata
Khlem tip ia ka tieng ne ran ia ka ma,
Jingbeh bad jingiew ki lyer ba sma briew :
Ha khmat jong ka kmie ki her lut ka rngiew.

Te shyeng ka iohi la u khun ha thynroh,
U tymmen ha khmat u shad pynieng-pynnoh :
Ka dap ka shadem, la dum ka pyrthei
"I'u khun kha phrangsngi ngan wad shuh shaei."

Dohnud ka la shlei, la tyrsaiñ la rben,
La her bad la tlor lut ka mynsiem ba kmen
Ba synshar shisien ha ka rynieng jong ka,
Mynba Lapalang dang sotti-dang khara.

Te narud ka bud ba kan peit la u khun
Lem bad jingpyrkhat khuslai kiba bun,
La mih ki umksang, la tlor ki ummat
Da mynsiem b'la lwet ka lynñiar ka lympat.

"Ko khun nga la ong ynnai ban leit kiew
Sha ri lum Khasi, sha ri jong ki briew .
Ieh yn shong bad i Mei hangne ha ri thor
Yn ia bam da u khah, yn ia bam da u nor."

"La duk te sa lei, la toi te sa lei,
Tangba ioh la ka bam hangne ha pyrthei,
Sha u pud jong kiwei la ki kti wat ju kner
Ioh lap ka tyrut, ioh lap sa ka smer."

"Ynnai i'u jangew uba mih ha dymmiew,
Ban lei ban leit kiew sha u pud jong ki briew,
To shong bad to sah bad nga ha rympei
Haba kan da wai kan da kut ka pyrthei."

"Pynban phi thombor ia 'tien sneng ieit jong nga
Pyrthei la kylla, shu jan ei la ka rta,
Phi kheiñ dewthala ia ki 'tien sneng baroh
Jingsneng ka mariang te mynta phi la ioh."

"Mynba phi dang ieng ha la ka rympei,
Ha khmat jong ka sngi, ha khmat jong i Mei
Nga suk ka mynsiem, ngam don jingkhuslai
Lynter ki sawlyer, nga rkhie bad nga rwai."

"Mynta ka la sep ka sngi bad u bnai,
Lano shuh sha nga, kynrad ksiar phin wan phai,
Pyrthei la kynjah, la tlor ki ummat,
Ia phi pat ko khun shano ba ngan wad."

"Hynrei nga la mut ko khun dap shynrang
Ia phi ban da phur, ia phi ngan da siang,
Sawdong jong ka kpep shawrot ngan pynieng
Ban sah ka matti, ban sah ka kyrteng."

"Ngan thang lyngkhason, ngan pynieng ki shawrot
Ka spah katba don tang ia phi ngan tei mot ;
Pynban phi thom bor ia ktien sneng ieit jong nga,
Pyrthei ka kylla shu jan ei la ka rta."

"La shet u bynriew ia phi kynrad ksiar,
Ummat jong i Mei kin ryngkoh kum shyngyiar :
Ka bih u namsop ia phi ka la bam —
Ia ka doh jong phi, kin sa tar kin sa bam "

"Mynta phi la her sha ki khyndai ñiamra,
Phim tip phim pyrkhat shuh ia apot jong nga ;
Shano shuh ngan wad ia ka dur ieit jong phi
Tang marwei ngan im ha ka pyrthei sngi."

"La dung ngak ia nga, ngam kwah shuh ban im
Ka parthei baiar kylla long ka jingtim :
Ngan kheiñ duh, ngan baji, ngam khaweit mynta
Ban shah tar ha ka dngiem, ban shah dait ha u khla."

"Nadien jong phi khun mynta ngan bud dien
Na jingjaw jong ka snam ha lynti ba lyngkien
Sha ri ka jingshongthait, sha ri ka jingiap
Ia phi Kynrad ksiar ngan bud ban da lap."

KA JINGBATAI KTIEN

U LURSTEP BALA SHOP NOH ARSUT :—

Ka Nongrim (Historical Background) :—"U Lurstep" hangne u thew ia ka kyrteng Lucifer. Une ula long shisien u Angel Barangbah tam jong U Blei uba la dei ban duh noh ia la ka burom namar ula ialeh ban shim noh halade ia ka kyrdan jong uba ha khlieh tam eh. U Blei u la bret noh ia u sha ka liewlong-dum bakhlem trai. U Isaiah (I ynnong 14 : 12-15) U iathuh kumne shaphang une u Lurstep, "Kumno me la hap na bneng, ko Lurshai, u khun jong ka step ! kumno la ot noh ia me sha ka khyndew, uba la ju pyndem liu ia ki jaidbynriew ! Te me la ong ha la ka dohnud, ngan kiew sha bneng, ngan kyntiew ia la ka Khet ha neng ki khlur u Blei ; bad ngan shong halor u lum ka jingiaseng, ha kiba kut phang shatei ; ngan kiew sha lyngdet ki lyoh ; ngan long kum u Bahajrong tam. Pynban un sa pynhiar ia me sha dujok, shaduh trai jong ka liew long".

Pisgah — U lum ha ki lynter lum Abarim na uba U Moses u la ioh ban peit ia ka ri ka jingkular. (Deuteronomy 3 : 27: 34: 1-5).

Kherub — La kren nyngkong eh ia u Kherub ha ka kitab Genesis 3 : 24 uba la wan ban pahara ia u dieng ka jingim, hadien ba la beh noh ia U Adam bad ka im na kper Eden. Ki kherub, na kaei kaba ngi pule, ki don saw tylli ki dur-khmat (Face) Ka dur-briew ka ieng ia ka jingshemphang ; ka dur-khmat jong u masi ka pynpaw ia ka jingkhlaiñ bym lah ban nujor ; ka dur-khmat u Sing ka kren ia ka jingshlur ; ka dur-khmat u Pukni ka iathuh ia ka jingsted jong ki Kherub ban her.

Tyros — Ka kyrteng Tyros ka mut u Mawsiang. Ka la long shisien ka nongbah-kadlieng kaba don 35 mer shaphang shatei na u lum Karmel Namar ka jingthala jong ki briew kiba shong ha ka, la knieh noh ia ka da u Syiem Nebukhadnessar ha ka snem kumba

573 S. K. Ha ka snem kumba 332 S. K., U Alexander Bakhraw ula pyndem ia kane ka nongbah bad u la ring mraw kumba 40,000 ngut ki nongshong shnong jong ka. U Esekial u long uwei na ki nongiathuh-lupa uba la iathuh-lupa ia ka jingkyllon noh jong ka nongbah Tyros.

Abyss — Ka jaka ki jingthala ba la synshar da u Apolyon (Kane ka Kyrteng Apolyon ka wan na ka ktien Greek Abaddon kaba mut "Ka jingpynjot".)

Seraph — Ki kynja met baphyrnai kiba don 6 tylli ki thapniang, ki kjat bad ki kti. (Isaiah 6 : 2-7) ki long kum ki nongkit khubor hapdeng ka bneng bad ka pyrthei. (Isaiah 6 : 6-7.)

Soitan — Ka kyrteng Soitan ka wan na ka common Noun Hebrew kaba mut "U nongialeh pyrshah".

Armagedon — Ka pyntha ne madan kaba don hapdeng ki lum rit ka Galilaia bad ki lum Israel. Ka la long ka jaka ha kaba la don ki jingialehthma bunsien. Dei hangne ba u Balak u la pyndem ia ki nong Kanaan bad u Gideon u la pyndem ia ki nong Median.

Pandemonium — Ka jaka ba la synshar da ki mynsiem bymman.

Sodom — Ka lah ban long kawei na ki 5 tylli ki nongbah ha ka pyntha Sidim bad ka don ka jingngeit ba ka bynta ba shathie jong ka Duriaw Baiap ka leit tur sha kane ka shnong. Ka dei ka jaka shong u Lot, Saw ngut ki Syiem ki la lute ia ka, u Lot u la phet noh nangne, bad U Blei u la pynjot noh ia ka.

Gomora — Ka kyrteng Gomora ka mut "Ka jingngam" Ia kane ka nongbah lem bad 3 tylli kiwei pat ki nongbah ka pyntha, la pynjot da ka ding na bneng.

Seion — Ka mut u lum dei sngi. Uwei na ki lum ha Jerusalem. Dei hangne ba u Syiem Dabid u la wan rah ia ka Synduk ka jutang.
